

SISÄASIAINMINISTERIÖ

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI AMPUMA-ASEASETUKSEN (145/1998) MUUTTAMISESTA.

Asealan Elinkeinoharjoittajat ry (AAE) kiittää mahdollisuudesta saada lausua asiassa.

Kiinnitämme lausunnossamme huomiota paitsi luonnostellun asetusmuutoksen suoriin vaikutuksiin elinkeinotoimintaan myös seikkoihin, jotka vaikuttavat tulevaan ampumaharastukseen ja siten välillisiin vaikutuksiin elinkeinotoiminnassa. Asealan Elinkeinoharjoittajat ry esittää myös huolensa suunniteltujen toimenpiteiden kustannusten suhteesta tehokkuuteen, mistä tarkemmin pykäläkohtaisissa huomioissa.

Huomioita yksittäisistä pykälistä ja kokonaisuuksista

1 b § Merkintöjen tekeminen

Toteamme kiittäen, että pykälässä sen muotoilulla ja perustelulla on onnistuttu aikaansaamaan järkevä merkintöjen kokonaisuus, joka takaa tarvittavat tiedot aseiden jäljitettävyyteen, mutta ei vaikeuta eikä tule lisäämään valmistuskustannuksia Suomessa eikä myöskään häiritse normaalia laillista Eurooppalaista asekauppaa. Keskeistä pykälän onnistuneessa muotoilussa on, että pykälässä annetaan mahdollisuus jatkaa nykyisen kaltaisilla vakiintuneilla merkinnöillä, joissa valmistusmerkinnän osakomponentit saavat olla eri osissa asetta sekä lisäksi siinä, että merkintä katsotaan näkyvään paikkaan merkityksi, mikäli merkinnän komponentti on tarkistettavissa ns. huoltopurkamisen edellyttämällä tavalla. Tämä mahdollistaa esimerkiksi asejen tuontimerkinnän tekemisen vaikkapa haulikon piippuun sen etutukin alle jäävälle alueelle.

12 § Kaupan harjoittamiseen oikeutetun ase-elinkeinoharjoittajan velvollisuus pitää tiedostoa

13 § Valmistamiseen oikeutetun ase-elinkeinoharjoittajan velvollisuus pitää tiedostoa

14 § Korjaamiseen tai muuntamiseen oikeutetun ase-elinkeinoharjoittajan velvollisuus pitää tiedostoa

Pykälät 12, 13 ja 14 täyttävät järkevällä ja soveltuvalla tavalla direktiivien 91/477/ETY ja 2008/51/EY vaatimukset. Perusteluosuudessa mainitaan: ”Suomessa valmistettuun ase-

seen ei valmistaja ole velvollinen tekemään maahantuontimerkintää”. Tämä pitää paikkansa, mutta huomautamme, että sama pätee direktiivien mukaan myös muihin EU-alueella valmistettuihin aseisiin. EU-alueella hyödykkeiden maasta toiseen myynti on siirtämistä, ei vientiä tai tuontia. Väärintulkintojen välttämiseksi tämä olisi syytä tuoda esiin perustelutekstin yhteydessä.

44 c § *Soveltuvuustestin sisältö ja suorittamisvelvollisuuden poikkeukset*

Ampuma-aselain 45 c pykälän soveltuvuustestin yhteydessä todetaan, ettei soveltuvuustesti ole hakemuksen hylkäysperuste. Lain perusteluissa tuodaan esiin, että kyseessä on eräänlainen yleisseula muun päätöksenteon tueksi. Useat ampuma-aseista lausuneet ovat tuoneet esiin sekä julkisessa keskustelussa, että omissa aikaisemmissa lausunnoissaan eduskunnalle, ettei soveltuvuustestillä voida hakuprosessissa luotettavasti seuloa epätoivottuja henkilöitä esiin. Katsomme, että päätöksentekoa täydentävänä ja tukevana, mutta resurssien suhteen työläänä pidettävä testi tulisi kohdentaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti niin, että lupaviranomaisen resurssien käyttö kohdentuu resursseja säästävästi niihin asiakkaisiin, joiden kohdalla riskikäyttäytymisen tunnistamisella on suurin ennaltaehkäisevä vaikutus. Nämä ovat ne henkilöt, jotka hakevat lupaa aivan ensimmäiseen tai ensimmäisiin aseisiinsa.

Ehdotamme, että edellä mainituin perusteluin, soveltuvuustestin suorittamisesta vapautettaisiin henkilöt:

- jotka ovat suorittaneet soveltuvuustestin vähemmän kuin 3 vuotta aiemmin
- joilla on vähintään 5 vuoden rikkeetön aselupahistoria mistä tahansa luvanvaraisesta ampuma-aseesta
- sekä ne, joilla on psykologin tai lääkärin lausunto, joka ei ole 1 vuotta vanhempi.

Psykologin tai lääkärin lausunnon voimassaoloajaksi ehdotamme 1 vuotta, koska katsomme, että luvan hakijoiden olisi voitava pääsääntöisesti hakea lausunnot julkisen terveydenhuollon palveluiden kautta. Näiden palveluiden kuormittaminen lyhytkestoisten todistusten antamiseen, ei ole resurssien käytön suhteen toivottavaa.

44 d § *Aktiivinen ampumaurheilu ja -harrastus*

Asetustekstissä ja sen perusteluissa aktiiviseksi ampumaharrastukseksi, joka katsottaisiin pistooliluvan hakijan eduksi, ei ole esimerkiksi kivääri- tai haulikkoammunta. Ampumaharrastajaa kohtaan tässä on sietämätön epäkohta. Teksti ei vastaa tältä osin lainkaan todellista tilannetta, eikä tehtyä aktiivisen harrastuksen tulkintaa voi perustella aseturvallisuutta parantavana.

Hyvin suuri osa nykyisistä pistooliampujista on nimenomaisesti ensiksi aloittanut ampu-

maharrastuksensa pitkällä aseilla – usein aluksi ilma- tai pienoiskivääreillä, hieman myöhemmin mahdollisesti haulikolla ja keskisytytteisellä kiväärillä. Näillä aseilla on opeteltu ammunnan perusteita, aseturvallisuutta, ratakäyttäytymistä ja useimmilla heistä ampumaharrastus jatkuu edelleen pitkällä aseilla sen jälkeenkin, kun harrastusta halutaan laajentaa pistooliammuntaan. Henkilö, joka ampuu kesässä pari tuhatta laukausta kiekkoradalla ja kivääriammunnat päälle, on varmasti ammunnan harrastaja, jolle tulee myöntää pistoolilupa ampumaharrastusperusteella ja pitkien aseiden ampumaharrastus on luettava hänelle pistooliluvan yhteydessä eduksi. Esitämme, että aktiivisen ampumaurheilun ja harrastuksen käsitteen sisään pistoolilupia haettaessa lasketaan myös pitkällä aseilla tapahtuva aktiivinen harrastus, kuten todellisuudessa asia onkin.

Asetuksen tekstissä on harrastuskertojen määrästä ja niiden sijoittumisesta kahden vuoden jaksolle käytetty ilmaisua ”tasaisesti”. Pidämme ilmaisua liian epämääräisenä ja tulkinnoille alttiina, joka suurella todennäköisyydellä tulee aiheuttamaan hakijan erilaisen kohtelun eri puolilla maata – todennäköisesti myös valituksia hallintotuomioistuimiin. Hakija ei voi ennalta arvioida onko hänen oma harrastuneisuutensa jaksottunut viranomaisen mielestä riittävän tasaisesti vai ei. Olennaista ei ole harrastuksen ”tasaisuus” vaan se, että harrastuskertoja löytyy tarkastelujakson alusta, lopusta ja väliltä. Se onko harrastus inspiraatiosta vai kalenterista ohjautuvaa ei ole oleellista. Ehdotamme, että ”tasaisuus” poistetaan kokonaisuudessaan asetustekstistä.

44 e § Aktiivinen loukku- ja luolapyynti

Loukku- ja luolapyynnin osalta aktiivisuusvaatimukseksi perusteluosuudessa esitetty vaatimus metsästyskausittain säännönmukaisesti jatkuvasta pyynnistä on vastaava vaatimus kuin edellä ”tasaisesti” ja se tulisi poistaa epäoleellisena vaatimuksena. Metsästäjien jokainen vuosi on erilainen ja painopiste vaihtelee innon, inspiraation, riistakantojen ja riistanhoidollisten tarpeiden mukaan. Riittävän aktiiviseksi pyynniksi on katsottava se, että pyyntiä tapahtuu aikajaksolla – se voi olla väliin intensiivisempää, väliin laimeampaa. Mikäli vieraspetojen pyynnin aloittamisen kynnystä nostetaan kohtuuttomasti nostamalla keskeisten välineiden saatavuuden kynnystä, aiheutetaan tällä helposti kohtuuton tappio luonnolle ja alkuperäisriistakannalle. Luonnon kannalta on parempi, että vieraspetojen pyytäjiä olisi mahdollisimman monta, vaikka he pyytäisivätkin yksilöinä määrällisesti vähän, kuin se, että runsaasti pyytäjiä on harvassa.

Katsomme, että aseturvallisuuden kannalta riistanhoitoyhdistysten lausunto on turha ja arvoton. Esityksen menettelyssä henkilö joka hakee lupaa, esittää itse selvityksen pyynnistään riistanhoitoyhdistykselle. Riistanhoitoyhdistys voi antaa lausunnon vain tästä selvityksestä. Se ei voi ottaa kantaa, eikä tiedä, onko selvityksessä perää vai ei. Näistä syistä vaadittavan selvityksen tulisi olla yksinkertainen formuloitu, selkeä ja osapuolia mahdollisimman vähän kuormittava – lähinnä ilmoitus. Lupaviranomaisen on todellisuudessa perustettava päätöksensä kokonaisuudessaan muuhun arvioon kuin riistanhoitoyhdistyksen

lausuntoon annetusta pyyntiselvityksestä.

Ampuma-asekouluttajasta

Ampuma-asekouluttajan asema on asetuksen jälkeenkin edelleen epäselvä. Hän mitä ilmeisimmin on tehtävässä, jossa käytetään ampuma-aseluvan saamisen kannalta ratkaisevasti julkista valtaa. On täysin säätämättä, mihin tietoon tai dokumentaatioon perustuen lausunnot tulee antaa. Riittävätkö esimerkiksi ampumapöytäkirjojen kuittaukset, riittävätkö harrastajan omat harjoituspäiväkirjat, joista annetaan lausunto vai tuleeko lausunnon antajan olla todistamassa itse ampumista? Voiko vuoden ampuneen tuoreen harrastajan, mutta jo ratakäyttäjymisen omaksuneen ampujan päästää ampumaan seuran aseella seuran ratavuorolla ilman välitöntä vieressä olevaa valvontaa, samaan tapaan kuin sellaisen henkilön, jolla aselupa on? Nykyisillä käytännöillä ei. Ellei tulkintaa muuteta, yksi harrastuksensa alkuvaiheessa oleva henkilö sitoo ampumaradalla aina yhden aseluvan haltijan ensimmäisen kahden vuoden ajaksi radalle viereensä valvojaksi. Ei ole myöskään säädetty, onko kouluttajalla velvollisuutta ensinnäkään antaa harrastaneisuuslausuntoa kenestä tahansa myös oman seuran ulkopuolisesta ampujasta. Ei ole säädetty, miten ampuma-asekouluttajan lausunnosta tai sen antamatta jättämisestä voidaan valittaa tai siihen hakea oikaisua.

Ympäri Suomea on runsaasti esimerkkejä siitä, että edustetaan muuta seuraa kuin sitä, jonka radalla tai vuoroilla käydään ampumassa. Esimerkiksi Henri Häkkinen edustaa Joensuun Ampujat ry:tä, mutta asuu Hollolassa ja harjoittelee Hollolan Hälvälässä. Vastavia esimerkkejä on vaikka kuinka paljon myös niissä harrastajissa, jotka eivät harrasta ammuntaa kilpailutarkoituksessa. On säätämättä selkeästi, mistä he saavat lausunnon harrastuneisuudestaan, mikäli vierasseuran ampuma-asekouluttaja kieltäytyy vaikkapa oman seuransa kiireisiin vedoten.

Lupahakemusten kannalta aivan keskeisessä ja ratkaisevassa roolissa ollessaan, olisi mielestämme tullut säätää lailla tai vähintäänkin asetuksessa, miten ja mihin tietoon tukeutuen ampuma-asekouluttaja lausuntonsa antaa, mitkä hänen velvollisuutensa ja vastuunsa lausunnoista ovat ja miten harrastaja voi menetellä, mikäli hän ei lausuntoa pyynnöstä huolimatta saa.

Asealan Elinkeinonharjoittajat ry antaa mielellään tarvittaessa lisätietoja tarjoamme jatkossakin tukeamme toimivan ampuma-aselainsäädännön aikaansaamiseksi.

Kunnioitavasti,

Antti Sukuvaara
Puheenjohtaja,
Asealan elinkeinonharjoittajat ry